

**B.A. Semester - 5 (CBCS) Examination**  
**Oct/Nov. - 2023(Old Course)**

**SANSKRIT: P15 SANSKRUT BHASHA ANE SAHITYA (CORE/EC-15)**

**Time: 2:30 Hours**

**Marks: 70**

**Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

|              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| પ્રશ્ન-૧ (અ) | નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ફકરાનું ભાષાંતર કરો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | (૦૮) |
| Que-1 (A)    | Translate any two of the following Passages.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | (08) |
|              | (૧) इदमेव च पुनः पुनरभिधीयसे। विद्वान्समपि, सचेतनपि महासत्त्वमप्यभिजातमपि धीरमपि प्रयन्तवन्तमपि पुरुषमियं दुर्विनिता खलीकरोति लक्ष्मीरिति। सर्वथा कल्याणैः पित्रा क्रियमाणमनुभवतु भवान् नवयौवराज्याभिषेकमङ्गलम्, कुलक्रमागतामुद्वह पूर्वपुरुषैरुद्धा धुरम् अवनमय द्विषतां शिरान्ति, उन्नमय बन्धुवर्गम्, अभिषेकानन्तरं च प्रारब्धदिग्विजयः परिभ्रमन् विजितामपि तव पित्रा सप्तदीपभूषणां पुनर्विजयस्व वसुन्धराम्।                                                                              |      |
|              | (૨) દ્રઢગુણપાશસંદાનનિષ્પન્દીકૃતાપિ નશ્યતિ। ઉદ્દામદર્પભટસહસ્ત્રોલ્લસિતાસિલતા પંજરવિદ્યુતાપ્યપક્રામતિ। મદજલદુર્દિનાન્ધકારગજઘનઘટાપરિપાલિતાપિ પ્રપલાયતે। ન પરિચયં રક્ષતિ। નાભિજનમીક્ષતે। ન રુપમાલોકયતે। ન કુલક્રમમનુવર્તતે। ન શીલં પશ્યતિ। ન વૈદગ્ધ્યં ગણયતિ। ન શ્રુતમાકર્ણયતિ। ન ધર્મમનુરુદ્ધતે। ન સત્યમવબુદ્ધ્યતે। ન ત્યાગમાદ્રિયતે। ન વિશેષજ્ઞતાં વિચારયતિ। નાચારં પાલયતિ। ન સત્યમવબુદ્ધ્યતે। ન લક્ષણં પ્રમાણીકરોતિ।                                                                         |      |
|              | (૩) દુષ્ટપિશાચીવ દર્શિતાનેકપુરુષોચ્છ્રાયા સ્વલ્પસત્ત્વમુન્મત્તિકરોતિ। સરસ્વતીપરિગૃહીતમીર્થયેવ નાલિનાતિ જનમ્। ગુણવન્તમપવિત્રમિવ ન સ્પૃશતિ। ઉદારસત્ત્વમમઙ્ગલમિવ ન બહુ મન્યતે। સુજનમનિમિત્તમિવ ન પશ્યતિ। અભિજાતમહિમિવ લઙ્કયતે। શૂરં કંટમિવ પરિહરતિ। દાતાતરં દુઃસ્વપ્રમિવ ન સ્મરતિ। વિનીતં પાતકિનમિવ નોપસર્પતિ। મનસ્વિનમુન્મત્તમિવોપહસતિ। પરસ્પરવિરુદ્ધં ચેન્દ્રજાલમિવ દર્શયન્તી પ્રકટયતિ જગતિ નિજચરિતમ્। તથાહિ સતતં ઉષ્માણમારોપયન્ત્યપિ જાડ્યમુપજનયતિ। ઉન્નતિમાદદાનાપિ નીચસ્વભાવતામાવિષ્કરોતિ। |      |
|              | (૪) યૌવનારંભે ચ પ્રાયઃ શાસ્ત્રજલપ્રક્ષાલનનિર્મલાપિ। કાલુષ્યમુપયાતિ બુદ્ધિઃ। અનુજિજ્ઞતધવલતાપિ સરાગૈવ ભવતિ યૂનાં દૃષ્ટિઃ। અપહરતિ ચ વાત્યેવ શુષ્કપત્રં સમુદ્ભૂતરજોઘ્રાન્તિરતિદૂરમાત્મેચ્છયા યૌવનસમયે પુરુષં પ્રકૃતિઃ। ઇન્દ્રિયહરિણહારિણી ચ સતતદુરન્તા ઇયમ્ ઉપભોગમૃગતૃષ્ણિકા। નવયૌવનકષાયિતાત્મનશ્ચ સલિલાનીવ તાન્યેવ વિષયસ્વરૂપાણ્યાસ્વાદ્યામાનાનિ મધુરતરાણ્યાપતન્તિ મનસઃ। નાશયતિ ચ દિદ્ગ્ધોહ ઇવોન્માર્ગપ્રવર્તકઃ પુરુષમત્યાસંગો વિષયેષુ                                                         |      |
| પ્રશ્ન-૧ (બ) | નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | (૦૬) |
| Que-1 (B)    | Explain with reference to context any two of the following.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | (06) |
|              | (૧) ચન્દ્રપ્રભવો ન દહતિ કિમનલઃ।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |
|              | (૨) લઙ્કાઽપિ ખલુ દુઃશેન પરિપાલ્યતે।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |      |
|              | (૩) ગુરુપદેશશ્ચ નામ પુરુષાણામખિલમપ્રક્ષાલનક્ષમમજલં સ્નાનમ્।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |      |
|              | (૪) દીપશિખેવ કજ્જલમલિનમેવકર્મૈકેવલમુદ્વહતિ।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |      |
| પ્રશ્ન-૨     | કાદંબરીના ઉદ્ભવ સ્થાનની ચર્ચા કરો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | (૧૪) |
| Que-2        | Discuss the place of origin of કાદંબરી                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | (14) |
|              | અથવા / OR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |      |
| પ્રશ્ન-૨     | શુકનાસોપદેશમાં નિરૂપિત લક્ષ્મીનું સ્વરૂપ અને ગુણ-દોષની ચર્ચા કરો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |      |
| Que-2        | Discuss the nature and merits and demerits of લક્ષ્મી as described in શુકનાસોપદેશ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |      |
| પ્રશ્ન-૩     | નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં નિબંધલેખન કરો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | (૧૪) |
| Que-3        | Write an Essay in Sanskrit on any one of the following topics.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | (14) |
|              | (૧) વિદ્યાધનં સર્વધનં પ્રધાનમ્। (૨) જનની જન્મભૂમિશ્ચ। (૩) પરોપકારઃ। (૪) ધનમહિમા।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |      |
| પ્રશ્ન-૪     | નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદ લક્ષણ અને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | (૧૪) |
| Que-4        | Define any two છંદ with લક્ષણ and ઉદાહરણ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | (14) |
|              | (૧) વસન્તતિલકા। (૨) દ્રૂતવિલમ્બિત। (૩) ઉપજાતિ। (૪) માલિની।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |      |
| પ્રશ્ન-૫     | નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | (૧૪) |
| Que-5        | Write short notes on any two of the following.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | (14) |
|              | (૧) બાણસ્ય જીવનમ્।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |      |
|              | (૨) કાદંબરી શીર્ષકઃ।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |      |
|              | (૩) શુકનાસસ્ય વ્યક્તિત્વમ્।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |      |
|              | (૪) શુકનાસોપદેશસ્ય માહાત્મ્યમ્।                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |

\*\*\*\*\*